

entuzjaści edukacji

**Włączający system edukacji i
rynku pracy – rekomendacje dla
polityki publicznej**

Wnioski z badania

dr Paweł Kubicki
Zespół Edukacji i Rynku Pracy
Instytut Badań Edukacyjnych

Plan prezentacji

- Omówienie kontekstu badania
- Metodologia
- Najważniejsze wnioski
- Wyzwania
- Podsumowanie

*entuzjaści
edukacji*

Kontekst badania

- Ratyfikacja przez Polskę w 2012 r. Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych (KPON)
- Zmiana paradygmatu niepełnosprawności z medycznego na społeczny, zwrócenie uwagi na bariery zewnętrzne oraz nacisk na włączanie
- Działania na rzecz monitoringu procesu wdrażania KPON, w tym sprawozdanie rządowe, raport Rzecznika Praw Obywatelskich oraz raport alternatywny z wdrażania KPON (<http://konwencja.org/>)
- Aktywność organizacji pozarządowych i środowisk OzN
- Zmiany w systemie wsparcia, w szczególności kwestia opieki nad osobami niesamodzielnymi
- Dyskusja nad edukacją włączającą i otwartym rynkiem pracy, jak i kształceniem w szkołach specjalnych i pracą na rynku chronionym
- Dostrzegana (?) potrzeba zmian polityki publicznej wobec niepełnosprawności

*entuzjaści
edukacji*

Metodologia

- Specjalna strona projektowa zgodna z WCAG 2.0
- Tłumaczenie materiałów na PJM, opracowanie w tekście łatwym w czytaniu, audio oraz w dostosowanej wersji cyfrowej
- Aktywny udział osób z niepełnosprawnościami we wszystkich fazach
- I faza badania: **kilkanaście eksperckich indywidualnych wywiadów pogłębionych** zrealizowanych w I kwartale 2014 r.
- II faza badania: **38 grupowych wywiadów pogłębionych (FGI) i 61 indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI)** przeprowadzonych w okresie kwiecień – czerwiec 2014 r.
- III faza badania: **4 panele eksperckie** we wrześniu 2014 r.
- IV faza badania: **2 seminaria eksperckie** w dniach 3–4 listopada 2014 r.
- Konsultacje społeczne wyników w grudniu 2014 r.

*entuzjaści
edukacji*

Wskazywane bariery

- **bariery po stronie społeczeństwa**
- bariery wynikające z sytuacji na polskim rynku pracy i przygotowania zawodowego OzN
- bariery po stronie pracodawcy (dotyczące głównie otwartego rynku pracy)
- bariery związane z systemem wsparcia OzN
- **bariery po stronie OzN i jej rodziny**
- bariery związane z systemem orzecznictwa
- bariery specyficzne dla chronionego rynku pracy

*entuzjaści
edukacji*

Zakres tematyczny rekomendacji

- **Zmiana postaw społecznych i ogólnej pozycji osób z niepełnosprawnościami w społeczeństwie**
- Wsparcie OzN i jej otoczenia w momencie pojawienia się niepełnosprawności i w dalszym życiu
- Zmiany w systemie orzecznictwa
- Rekomendacje o charakterze kierunkowym – edukacja
- Rekomendacje dotyczące przygotowania OzN do wejścia na rynek pracy
- Rekomendacje o charakterze kierunkowym – rynek pracy

*entuzjaści
edukacji*

Zmiana postaw i pozycji OzN w społeczeństwie

■ Każda z rekomendacji:

- *Kontekst i przesłanki rekomendacji,*
- *Opis rekomendacji i przytoczana argumentacja,*
- *Proces wdrażania i podmioty odpowiedzialne za realizację,*
- *Perspektywa czasowa i finansowanie.*

■ Rekomendacja nr 1: Wprowadzenie sankcji za zaniechanie realizacji prawa w kwestiach dotyczących sytuacji OzN lub nieprawidłowe jego stosowanie

■ Rekomendacja nr 2: Ograniczenie ubezwłasnowolniania OzN

■ Rekomendacja nr 3: Wzmocnienie koordynacji działań na rzecz OzN na szczeblu centralnym

■ Rekomendacja nr 4: Włączenie kwestii niepełnosprawności do głównego nurtu dyskusji publicznej w formie kampanii informacyjnych

entuzjaści
edukacji

Kwestie do dyskusji

- Rozbieżność między szczegółowością dyskusji o edukacji, a rynkiem pracy na korzyść edukacji.
- Kwestia rynku pracy dla wielu osób z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenia zagadnieniem abstrakcyjnym. Zbyt nierealna, by o tym dyskutować.
- Dylemat ewolucyjnej czy rewolucyjnej zmiany istniejącej polityki.
- Tworzenie nowych instytucji/ usług czy modernizacja starych.
- Rozbieżne interesy lobby „włączającego” i „segregacyjnego” – oba „w najlepszym interesie osoby z niepełnosprawnością”.
- Problematiczna ocena skutków regulacji – o ile istnieje ogólna zgodność, co do kierunku zmian, to oszacowanie kosztów proponowanych rozwiązań, jak i szczegółowych zmian zazwyczaj zbyt trudne.
- Możliwa kontynuacja: skoncentrowane na dwóch-trzech rekomendacjach i pogłębienie problematyki.

*entuzjaści
edukacji*

Podsumowanie

- Istnieje silna chęć zmiany istniejącej sytuacji/polityki publicznej wobec osób z niepełnosprawnościami
- Przyczyny obecnych problemów – charakter wielowymiarowy, w tym całe społeczeństwo, jak i same OzN i ich bliscy
- Istotna rola Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, ale silny opór przed (szybkimi) zmianami na rzecz polityki włączającej i mainstreamingu problematyki niepełnosprawności
- Jednym z fundamentów zmiana systemu orzecznictwa
- Najprostszą metodą na niewielką poprawę sytuacji lepsza informacja – „menadżerowie” niepełnosprawności
- Istotna rola instytucji publicznych (ministerstwa, samorzady), ale też spore oczekiwania względem władz
- Pilna potrzeba stworzenia ram współpracy dla instytucji specjalistycznych (segregacyjnych) i o charakterze masowym (włączających) – obie strony mają obawy, ale tylko jedna doświadczenie.

*entuzjaści
edukacji*

entuzjaści edukacji

„Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

tel.: (22) 241 71 00, e-mail: ibe@ibe.edu.pl